

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

Оценка на въздействието

„Извършване на оценка на ефективността, ефикасността и въздействието на процедури, насочени пряко или косвено към маргинализирани групи като ромите, по приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“ на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020“

София, 22 ноември 2023 г.

Обхват на оценката на въздействие

Да се оцени въздействието по отношение на специфични политики, подкрепени от Приоритетна ос 3 на Оперативната програмата, като:

- Увеличаване на броя на образователните институции, осигурили подкрепяща среда за включващо образование
- Повишаване на броя на успешно интегрираните чрез образователната система деца и ученици от маргинализирани общности, включително роми
- Повишаване на квалификацията на преподавателите и педагогическите специалисти в системата на образованието за работа в мултикултурна среда
- Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище, устойчиво задържане на учениците в образователната система и приобщаване на деца със специални образователни потребности и маргинализирани групи в образователната система

Обхват на оценката на въздействие

- Подобряване на образователните резултати на децата и учениците от маргинализирани групи, в т.ч. ромите, и постиженията им в овладяването на ключови компетентности
- Допълняемост спрямо националните политики и програми в областта на образованието
- Подобряване на достъпа до образование на маргинализирани групи в т.ч. ромите, чрез подход ВОМР по ОПНОИР
- Тематична оценка на въздействието на пандемията от COVID-19 върху проектите, насочени към активно приобщаване и социално-икономическа интеграция на маргинализирани групи, в т.ч. роми

В **обхвата на оценката** са включени 23 процедури по Приоритетна ос 3 на ОП НОИР, 15 от които са процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) по подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР). Датата, към която са анализирани данните е 30.09.2022 г.

Методология

Методи за набиране
на данни и
информация

- кабинетно проучване
- консултации със заинтересовани страни (интервюта и фокус-групи)
- анкетно проучване
- телефонни интервюта

Методи за анализ на
събраните данни и
информация

- експертна оценка
- статистическа обработка на получените данни
- извеждане на примери (case studies)
- дескриптивна статистика
- корелационен анализ
- оценка базирана на теорията
- съпоставителна оценка на въздействието (контрафактологична оценка) по метода разлика в разликите (Difference in differences)

Набрани първични данни чрез проучване, проведено в периода април - май, 2023 г., сред:

- 634 учители в училища, участвали в проекти по оценяваните процедури,
- 794 - педагогически специалисти по процедура BG05M2OP001 - 3.017
- 472 - педагогически специалисти в детски градини и предучилищно образование, участвали в оценяваните процедури
- 944 - родители на деца в участвали в проектите училища и детски градини,
- 253 - родители на деца в училищна възраст в училища, неучаствали в процедурите (контролна група)
- 158 - учители в училища, неучаствали в процедурите (контролна група)

Проведени 3 интервюта с представители на УО на ОП НОИР, с представители на конкретен бенефициент МОН

Проведени 2 фокус групи с представители на УО и КН на ОП НОИР

Проведено анкетно проучване сред 105 бенефициента (от общо поканени 276)

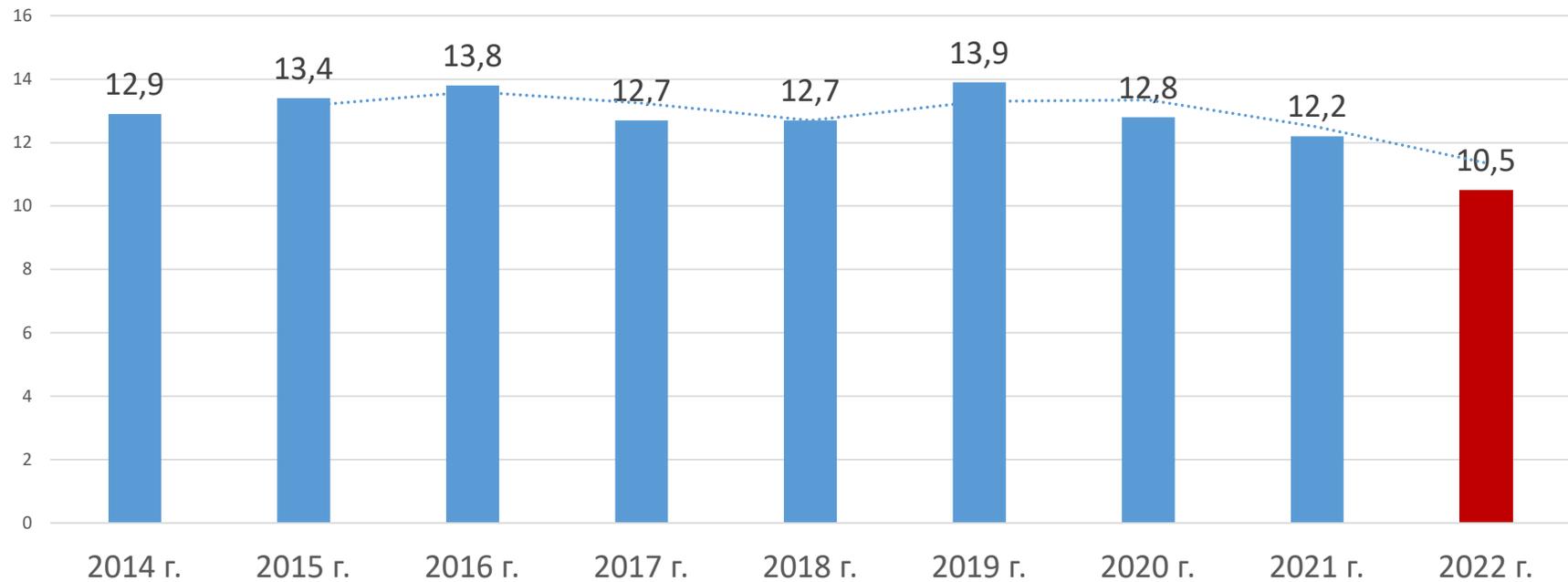
Използвани данни: НСИ (наблюдение на работната сила и Преброяване на населението 2021 г.), Портала за отворени данни - eGOV.bg, налични данни от системата за мониторинг на Програмата, данни от предходни анализи

Принос за постигане целите на основни стратегически документи

Оценяваните процедури по ПОЗ имат съществено въздействие за постигане на целите на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020), Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020), Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020), Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020) и редица други от основните стратегически документи в сектор Образование, чрез реализиране на съществена част от заложените в тях мерки.

Натрупаният опит и добрите практики по оценяваните процедури по ПОЗ: *BG05M2OP001-3.005 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“* и *BG05M2OP001-3.004 „Ограмотяване на възрастни – Фаза 1“* имат косвено въздействие върху нормативната рамка в сферата на образованието.

Принос на оценяваните процедури по ПОЗ за намаляване на дела на преждевременно напусналите училище

Относителен дял на преждевременно напусналите образование на възраст 18 - 24 навършени години от населението на същата възраст

Въздействие върху образователните резултати на децата и учениците (НВО и ДЗИ)

Преценили	Година	Участвали в дейности по оценяваните проекти	Контролна група училища, които не са участвали в дейности по оценяваните проекти
НВО БЕЛ 4 клас	2010	0,44	0,37
НВО МАТ 4 клас	2010	<u>0,44</u>	<u>0,41</u>
НВО БЕЛ 7 клас	2010	0,44	0,41
НВО МАТ 7 клас	2010	<u>0,44</u>	<u>0,46</u>
ДЗИ 12 клас	2010	0,44	0,27
НВО БЕЛ 4 клас	2015	0,43	0,40
НВО МАТ 4 клас	2015	<u>0,43</u>	<u>0,40</u>
НВО БЕЛ 7 клас	2015	0,43	0,42
НВО МАТ 7 клас	2015	<u>0,44</u>	<u>0,48</u>
ДЗИ 12 клас	2015	0,43	0,35
НВО БЕЛ 4 клас	2022	0,42	0,31
НВО МАТ 4 клас	2022	<u>0,42</u>	<u>0,30</u>
НВО БЕЛ 7 клас	2022	0,42	0,34
НВО МАТ 7 клас	2022	0,42	0,48
ДЗИ 12 клас	2022	0,41	0,25

Дейности, помогнали ефективно интегриране на учениците от уязвими групи по процедури

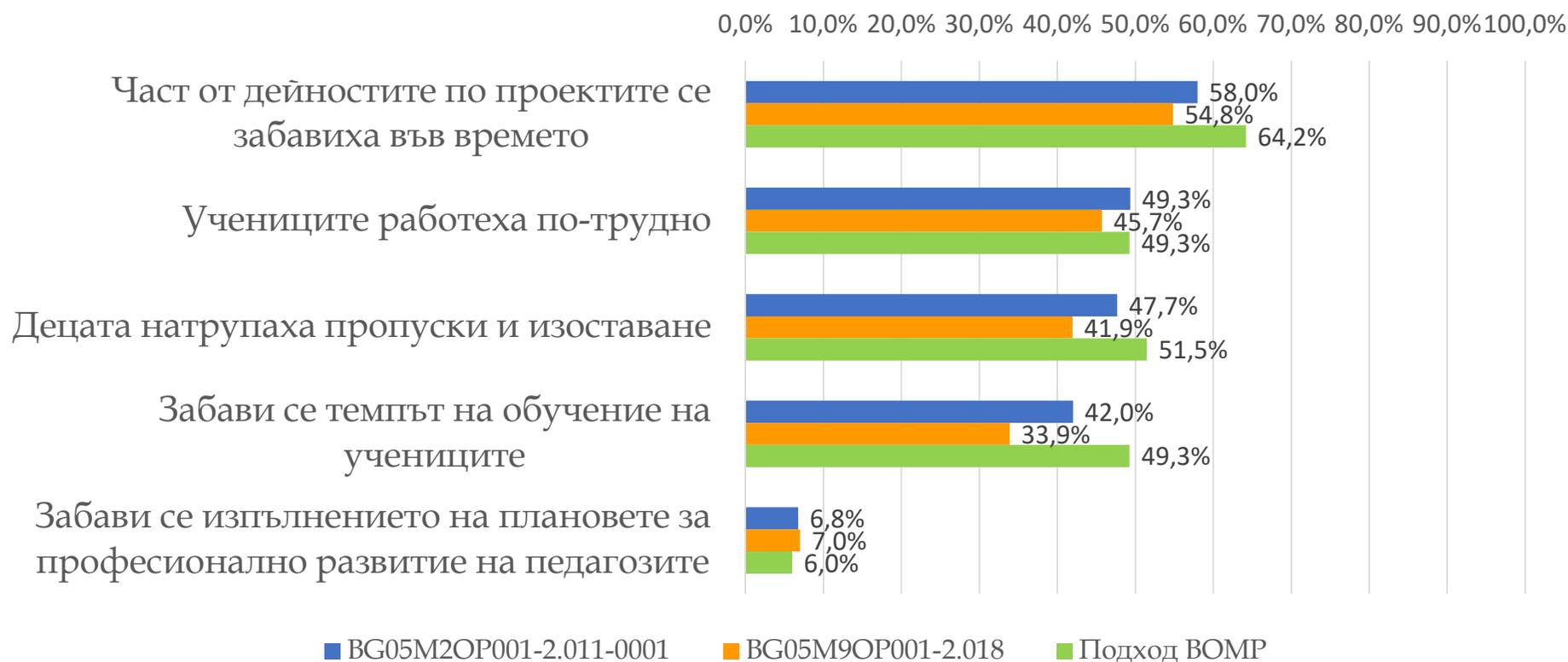
Дейности, помогнали ефективно интегриране на учениците от уязвими групи по процедури

Ефекти от инвестициите за повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда

Влияние на пандемията от COVID-19 върху изпълнението на дейностите по проектите по ПОЗ на ОП НОИР

Препоръки от оценката на въздействието

1. Необходимо е продължаване на инвестициите и дейностите в преодоляване на различията в резултатите от ученето в различните населени места, като подходът следва да е многофакторен и да засяга всички компоненти и участници в образователния процес.
2. Необходимо е продължаване на инвестициите и дейностите за превенция на отпадането с фокус уязвими групи, вкл. роми. Необходимо е да се изпълнява регулярно ПМС №100/08.06.2018 г., изм. и доп. ПМС №259/14.10.2019 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Да се провеждат регулярни анализи на изпълнението на Механизма и на резултатите от него.
3. Дейностите в подкрепа на взаимодействие в мултикултурна образователна среда и между училищните дейности с оглед интегрирането на уязвими групи, в т.ч. роми, се оценяват като ефективни и следва да бъдат продължени.

Препоръки от оценката на въздействието

4. Идентифициран е съществен интерес сред педагогическите специалисти за допълнителни обучения в бъдеще с ясен фокус. Следва оценката на полезността на обученията да бъде взета предвид и при възможност такъв тип обучения за работа в мултикултурна среда да бъдат организирани на регулярна основа, така че да бъде разширен обхвата на педагогическите специалисти преминали обучения, както и спектъра на застъпените теми.
5. Натрупаният опит от прилаганите методи и осъществяваните дейности за намаляване дела на преждевременно напусналите училище, чрез преодоляване на дискриминацията, подобряване на образователните резултати и образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, следва да се използва при програмиране на нови операции насочени към интеграция и реинтеграция на уязвими групи, вкл. роми.
6. Разработените инструменти по BG05M2OP001-2.011-001 „Подкрепа за успех“ и BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ следва да продължат да бъдат прилагани, развивани и надграждани в системата на училищното и съответно предучилищното образование.

Препоръки от оценката на въздействието

7. Необходимо е продължаване, развитие и надграждане на инвестициите и дейностите в посока подобряване езиковите умения и грамотността на децата и учениците от уязвими групи, в т.ч. роми, за подобряване образователните резултати на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, както и на децата и учениците със специални образователни потребности.
8. Подходът ВОМР показва добро въздействие по отношение образователната интеграция на уязвимите групи, предотвратяване на преждевременното напускане на образование и подобряването на качеството на образователните услуги и въз основа на това следва инвестициите в него да бъдат продължени.
9. В рамките на следващия програмен период 2021 – 2027 г. следва да се има предвид необходимостта от по-усилена работа в посока подобряване на уменията за работа с електронни ресурси и в електронна среда, както на учителите, така и на учениците, повишаване на мотивацията за учене сред учениците от уязвими групи, както и засилване ангажираността на родителите към образователния процес.

на страницата на ИАПО

<https://sf.mon.bg/?go=page&pageId=451>

на ЕДИНЕН ИНФОРМАЦИОНЕН ПОРТАЛ

НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СТРУКТУРНИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

<https://www.eufunds.bg/bg/opseig/term/486>

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Екип, осъществил оценката:

Силвия Цанова

Бойка Бойнузова

Андрей Лалов

Тодор Николов

Адрес: София 1000, ул. „Съборна“ № 9, ет. 4,

Телефон: +359 2 980 50 55

Факс: +359 2 980 50 75

E-mail: office@globaladvisers.eu